

ΕΣΤΙΑ
5 ΑΥΓ 2006

‘Ο ‘Οδυσσεάς επέθανε

του Νικ. Α. Γ. Λιναρδάτου

Ο ‘Οδυσσεάς επέθανε και αυτά που είπε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κατά την έναρξη των εργασιών της 7ης συνάντησής αποδήμων Κεφαλονιτών και Θιακών ανάγονται στο παρελθόν.

‘Ο ‘Οδυσσεάς επέθανε. Σέ αυτό φοβούμαι πώς συνέβαλε και ο ίδιος ο Πρόεδρος, καθ’ ό μέτρο επηρέαζε την πολιτική του ΠΑΣΟΚ κατά τη δεκαετία του ‘80, κατά την όποια τουτό εκυβέρνησε -κακή τή τύχη- την Ελλάδα και επέβαλε στον ελληνικό λαό τή δεση του αντίληψη περί κοινωνίας, ζωής και ήθικης (ή μάλλον μή ήθικης).

Πολύ όμορφα και έκφραστικά τά είπε ο Πρόεδρος: «‘Ο ‘Οδυσσεάς είναι ο βαθύτατος έκφραστής τής ψυχής ενός λαού, πού από τίσ άπαρχές τής πορείας του, έχει τή διαρκή ανάγκη τής έξερεύνησης, τής άενης κίνησης στον άσύνоро χώρο...» («Εστία», 31 Ιουλίου). Καλά και άρα, αλλά όχι στον ένεστώτα. Ατά ίσχυαν στο παρελθόν. Η διατύπωση ταιριάζει σέ χρόνο παρακείμενο. «‘Ο ‘Οδυσσεάς ήταν ο βαθύτερος έκφραστής... είχε τή διαρκή ανάγκη...». Γιατί τώρα ο ‘Οδυσσεάς έχει πεθάνει. ‘Ο τωρινός Έλληνας δέν ριψοκινδυνεύει ούτε στην πρακτική ζωή, ούτε στην περιπέτεια του πνεύματος. Τίποτε τό όδυσσεϊκό.

‘Ο Κεφαλονίτης ήταν ή άκραία έκφραση του αιώνιου Έλληνα. Του ανθρώπου πού κινήρησε τήν τύχη του στα πέρατα τής τότε οίκουμένης, από τή Μαύρη Θάλασσα ως τή μυθική Θούλη και έξεστράτευσε στο όλο και πιο πέρα, διαλύοντας αυτοκρατορίες του σκότους. Του τυχοδιώκτη (μέ τήν έννοια του άναζητητή του νοήματος τής άπόλυτης άβεβαιοτήτας του κόσμου) του πνεύματος πού διαμόρφωσε μιά διανοητική όλοκλήρωση, ή όποία άποτελεί τή βάση και τής σημερινής άναζητήσεως τής έρμηνείας του σύμπαντος κόσμου.

‘Ο Κεφαλονίτης του παρελθόντος δέν μετανάστευσε στις χώρες τής σιγουριάς μίας μικρομικρής ή μικρομεσαίας επιβιώσεως. Ταξιδευτής στα πέρατα τής Γης. Στο Σιάμι γίνεται άντιβασιλιάς. Πλοηγός στην Άμερική του Είρηνηκού ‘Ωκεανού άνακαλύπτει τά στενά πού όνομάσθηκαν γι’ αυτόν, του Χουάν Φουκά (Φωκά). Εισάγει στην Εύρώπη τό έμβόλιο τής εύλογιάς και γίνεται προσωπικός γιατρός των ήγεμόνων τής Σερβίας και τής Μολδαβίας, άρχίατρος του Μεγάλου Πέτρου και του στρατηγού Μοροζίνη «άπαρεσκόμενος εις όριστικήν έγκατάστασιν πού».

Στην Ρωσία πραγματοποιεί άπιστευτον τεχνικόν άθλο. Στρατηγός του Ναπολέοντα γίνεται γαλλικό λαϊκό τραγούδι (Boubaki). Άλλος τής Μεγάλης Αικατερίνης γιά πολεμικές επιτυχίες άνακηρύσσεται Ιπότης του Τάγματος του Άλεξάνδρου Νέφσκα. Τολμηρός ναυμάχος με τήν Ίερή Συμμαχία κατά τή ναυτική των ‘Οθωμανών πανώλεθρία τής Ναυπάκτου. Έθελούσιος ως τήν έσχατη στιγμή υπερασπιστής του Χάνδακα κατά τήν πολιορκία του από τους Τούρκους. Στρατάρχης των Βουρβάνων τής Σικελίας και μαζί διαπρεπής έπιστήμονας, συγγραφέας, ποιητής. Κλεινός διδάσκαλος του Γένους Ιδρύει τήν (Έλληνική) Άκαδημία τής Μόσχας.

Άλλος εισάγει τήν κοινή γλώσσα του λαού στη θρησκευτική εύγλωττία του. Γιατρός βασιλιάδων (Λουδοβίκου XV) ή αυτοκράτορων (του Χαϊλέ Σελασιέ τής Αίθιοπίας). Έπιστήμονας πανευρωπαϊκού κύρους και γοήτρου στην Ίταλία. Τραπεζίτης στο Λονδίνο. Στην Άφρική συναντιέται με τον Λίβινγκστον. Καραβοκύρης ανά τους ωκεανούς. Μεγαλέμπορος στην ‘Οδησό και τήν Άζοφική. Έθνικός ευεργέτης. Πάντα και παντού άνήσυχος και ριψοκίνδυνος ως εκεί πού δέν πάει άλλο, ως εκεί πού χαρακτηρίσθηκε κεφαλονίτικη τρέλα.

Μέ κάπως όμοιάζουσες καταβολές και αντίληψεις επαναστάτησαν οι Έλληνες πρό δύο αιώνων σέ άπελπιν άγώνα κατά τής ξενικής κυριαρχίας και έδημιούργησαν τό περιπετειώδες κράτος τής σύγχρονης Ελλάδος με τά καλά του και με τά έλαττώματά του.

‘Ωσπου ήρθε ή έποχή των μικρομεσαίων. Κάποιος τήν είπε μικρομεσαίωνα. ‘Ηρθε ή έποχή πού όλα γίνονται με μέτρο και γνώμονα τον μικρομεσαίο, όλα γίνονται γιά τους μικρομεσαίους. Γιατί είναι πολλοί και οι νήφροι τους μετράνε. Έξαγορά. Νά γίνουν όλοι. Γιατί δέν υπάρχει ιδεολογικό και ήθικό υπόστρωμα. Γιά νά μίν υπάρχει μέτρο δυομενούς συγκρίσεως έκλεισαν τά καλά σχολεία των προικισμένων μαθητών. Γιά νά μίν αισθάνονται μειονεκτούντες, τά πανεπιστήμια μετεβλήθησαν σέ έργοστάσια μαζικής παραγωγής μετριότητων, με τάση προς τήν άσημαντότητα. Γιά νά μίν υπάρχει όδός άλλαγής, τά πανεπιστήμια διοικούνται από φατρίες αιώνων φοιτητών. Γιά νά μίν αισθάνονται άπογοήτευση, καθιερώθηκε γιά τους φοιτητές τό δημοκρατικό «πέντε».

Γιά νά καταπιεί ο μικρομεσαίος τό γλυκό τής ισότητος υποβιάσθηκε και έταπεινώθηκε κάθε άξία και κάθε προσπάθεια διακρίσεως. Γιά νά ίκανοποιηθεί ο άνίκανος μικρομεσαίος στη διοίκηση και τήν παιδεία άνατράστηκε κάθε ίεραρχική τάξη και έξοβελίσθηκε κάθε αξιολόγηση. Γιά νά περιορισθεί ο κύκλος μέσα στον όποίο θά μπορούσε νά δράσει ο ίκανός και ο άξιος, ο κύκλος αυτός έχαραχθηκε τώρα εκ νέου στα όρια μίας μικρής και έλεγχόμενης επιφάνειας. Γιά νά μίν στενωχωριέται ο μικρομεσαίος επιδίωξη και υπόδειγμα έγινε ή δημοσιοϋπαλληλική μετριότητα τής μεγάλης ρουτίνας. Γιά νά μίν πικραίνεται ο άδιάφορος μικρομεσαίος, καταδιώχθηκε ή έννοια και ή φιλοδοξία τής επιτυχίας, τής σκύλας τής επιτυχίας πού έλεγε ο άνατρεπτικός Άμερικανός κριτικός και δοκιμογράφος Edmund Wilson, τής σκύλας επιτυχίας, πού κρατεί τήν άμερικανική και πολλές άλλες κοινωνίες σέ διαρκή προοδευτική πορεία και προκοπή.

Έτσι εφθάσαμε στο θλιβερό κατάντημα νεοί των είκοσι και είκοσιπέντε χρόνων νά καθορίζουν τήν πορεία τους στη ζωή με κριτήρια τή δημοσιοϋπαλληλική μονιμότητα (νά δούμε τί θά γίνουμε, άν καταργηθεί!) και τή σιγουριά μίας καλούτακης συνταξούλας (σε τριάντα πέντε χρόνια!). Άν είναι δυνατόν! Ναι. Σέ σεμνάριο -πέρασαν μερικά χρόνια- νεοπροσληφθέντων από τράπεζα υπαλλήλων, στην έρώτηση γιατί επέλεξαν τήν τραπεζική καριέρα, όλοι (ήταν καμιά είκοσιπενταριά νεοί και νέες) με μόνον ένα διαφωνήσαντα, εν ένι στόματι και μιά καρδία, άνεφώνησαν «γιά τή σιγουριά και τή σύνταξη».

‘Ο ‘Οδυσσεάς επέθανε. Τόν έδολοφόνησε τό ΠΑΣΟΚ του παρελθόντος μας. Γι’ αυτό και δέν έμπνεί τό ΠΑΣΟΚ του παρόντος μας και δέν θά προκόψει τό ΠΑΣΟΚ του μέλλοντος μας (Λαλιώτης έφα). Πρέπει ο ελληνικός λαός, αναλογιζομαι, νά έχει καταλάβει τό άδιέξοδο.